MEJDS. 2018; 8:66.
Published online 2019 March. **Research Article**

Predicting Marital Satisfaction with Respect to Parenting, among Parents with Autism Children and Parents with Normal Children

*Keyvan Kakabraee[1], Jabbar Saleh[2], Gholamali Afrooz[3], Gholamali Lavasani[4]

Author Address
1. Associate Professor, Kermanshah branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran;
2. MSc Psychology, Javanroud Education organization, Kermanshah, Iran;
3. Professor of Tehran University, Psychology of College of Tehran University, Tehran, Iran;
4. Associate Professor of Tehran University, Psychology of College of Tehran University, Tehran, Iran.
***Corresponding Author Address:** Javanroud education, third alley, Saadi Avenue, Javanrood, Kermanshah, Iran.
***E-mail:** kakabaraee@gmail.com

Received: 2017/02/25**; Accepted:** 2017/04/27.

Abstract

Background and objective: Autism is a neurodevelopmental disorder in pervasive developmental disorders class, which is characterized by extensive abnormalities in social interaction, communication, restricted interests, and repetitive behaviors. Parents having autism spectrum disorder (ASD) children face a lot of stress that may negatively affect their marital satisfaction and parenting styles. The aim of this study was to prevent the birth of children with autistic spectrum disorder which is the cheapest recommended action. Therefore, this study is focused on two components of marriage, satisfaction and parent-child relationships.

Methods: Population of this study consisted of children with ASD enrolling in education and treatment centers of Besharat and Hisepinhan, and parents of normal children at primary schools in 2016in Kermanshah(west of Iran). A total of 100 parents of children with autistic spectrum disorder (50 fathers and 50 mothers) and 100 parents of normal children (50 fathers and 50 mothers) were randomly selected. Tools used in this research to determine the effects included: 1) Afrooz marriage satisfaction scale to measure satisfaction rate of marriage between parents, 2) Bagheri's parent-child relation pattern Inventory (PCRPI). Afrooz marriage satisfaction scale consists of 10 subscales. The reliability coefficient of the total scale of Cronbach's alpha was calculated and showed an equivalent to0.95 that reflects the reliability of the scale. Spouse concurrent validity scores on this scale are significant compared with scores in the questionnaire of "Enrich marital satisfaction". Scale was made based on social-cognitive and clinical experience in the field of Islamic-Iranian (local) culture that leads to marital satisfaction and suitable for both research and clinical status. Bagheri's PCRPI was constructed based on an Iranian-Islamic model to investigate the intrusion parents and parenting style. PCRPI is a native model of this inventory containing 48 questions that measures eight subscales. Cronbach's alpha reliability showed 0.961 and the reliability of each subscale was equivalent to (0.92-0.95). The present study in terms of operational purpose and data collection is a case-control research

Results: Our results obtained from multivariate stepwise regression analysis showed a significant difference between two groups (parents with ASD children and parents of normal children) in the alpha level of 0.001 or $p<0.01$ and $p<0.05$ revealed. This analysis showed that the levels of marital satisfaction and patterns of parent-child relationships of the parents of autistic children is different to parents of normal children.

Conclusion: : Results showed the effectiveness of marital satisfaction skills training and selecting the most appropriate parent-child relationships in preventing the birth of children with autistic spectrum disorder. Findings open a broader perspective on the factors that led to the birth of autistic children urges families and authorities to bear in mind to prevent the birth of children with autistic spectrum disorder. The total findings indicate that ASD prevention programs increases the marital satisfaction, education, and parenting style.

Keywords: Parents, Parenting style, Marital satisfaction, Normal children, Children with autism.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.31.6]

Copyright © 2016, MEJDS. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله مطالعات ناتوانی ۱۳۹۷؛ (۸): ۶۶.

انتشار برخط اسفند ۱۳۹۷ مقاله پژوهشی اصیل

پیش‌بینی رضامندی زوجیت براساس سبک فرزندپروری در والدین دارای کودکان طیف درخودمانده وکودک عادی

*کیوان کاکابرایی[۱]، جبار صالح[۲]، غلامعلی افروز[۳]، مسعود غلامعلی لواسانی[۴]

توضیحات نویسندگان

۱. دانشیار گروه روان‌شناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران؛

۲. کارشناس ارشد روان‌شناسی، آموزش و پرورش جوانرود، کرمانشاه، ایران؛

۳. استاد ممتاز دانشگاه تهران، دانشکده روان‌شناسی دانشگاه تهران، تهران، ایران؛

۴. دانشیار دانشگاه تهران، دانشکدهٔ روان‌شناسی دانشگاه تهران، تهران، ایران.

*آدرس نویسنده مسئول: دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

*رایانامه: kakabaraee@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۷/۱۲؛ **تاریخ پذیرش:** ۱۳۹۶/۷/۲

چکیده

زمینه و هدف: اختلال طیف درخودمانده در طبقه‌بندی اختلال‌های فراگیر رشد قرار گرفته است. پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی رضامندی زوجیت براساس سبک فرزندپروری، در بین والدین کودکان طیف درخودمانده و عادی انجام شد.

روش‌بررسی: پژوهش حاضر یک مطالعهٔ تحلیلی از نوع مقطعی بود. جامعهٔ پژوهش حاضر را تمامی والدین کودکان دارای اختلال طیف درخودمانده، مشغول به تحصیل در مراکز آموزش و درمانی شهر کرمانشاه و والدین کودکان عادی مشغول به تحصیل در مدارس ابتدایی در سال ۱۳۹۵، تشکیل دادند. والدین دارای فرزند اختلال طیف درخودمانده (۵۰ پدر و ۵۰ مادر) به‌صورت نمونه‌گیری دردسترس و والدین دارای کودک عادی (۵۰ پدر و ۵۰ مادر) به‌صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. به‌منظور پاسخ به پرسش‌های تحقیق از پرسشنامهٔ رضامندی زوجیت افروز و الگوی ارتباط والد ـ فرزند باقری استفاده شد. داده‌ها با استفاده از رگرسیون تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج به‌دست‌آمده از تحلیل رگرسیون نشان داد که متغیر «گروه» اولین متغیر معنادار پیش‌بینی‌کنندهٔ رضامندی زوجیت بود. در مراتب دوم و سوم به‌ترتیب متغیرهای درهم‌تنیدگی ($p<۰/۰۰۱$) و انعطاف‌ناپذیری ($p<۰/۰۵$) پیش‌بینی معنادار برای رضامندی زوجیت بودند و. نتایج مشخص کرد بین متغیرهای پیش‌بین هم‌خطی چندگانه وجود ندارد و هریک نقش مستقلی در تبیین پراکندگی نمرات رضامندی زوجیت داشتند. دیگر مؤلفه‌های فرزندپروری نتوانستند در پیش‌بینی رضامندی زوجیت نقشی داشته باشد.

نتیجه‌گیری: از یافته‌های به‌دست‌آمده می‌توان نتیجه گرفت که در پیش‌بینی رضامندی زوجیت از میان متغیرهای بررسی‌شده، سه متغیر «گروه»، درهم‌تنیدگی و انعطاف‌ناپذیری دارای اهمیت بودند.

کلیدواژها: والدین، سبک فرزندپروری، رضامندی زوجیت، کودک عادی، کودک درخودمانده، اوتیسم.

حق انتشار محفوظ است © ۱۳۹۵ ، مجله مطالعات ناتوانی. این یک مقاله با دسترسی آزاد است که تحت مجوز اختیار ـ غیرتجاری ۴/۰ بین‌المللی (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fa) منتشر شده است که به شما اجازه می‌دهد که مواد منتشر شده در این مقاله را با شرط ارجاع مناسب به نسخهٔ اصلی، به‌طور غیرتجاری نسخه‌برداری و توزیع کنید.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.31.6]

۱ مقدمه

خانواده ترسیم‌گر افق و چشم‌انداز فردای جامعه و چگونگی حاکمیت ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی است؛ به‌همین دلیل، اصلی‌ترین مؤلفه‌های سلامت و تعالی جوامع بشری را باید در کانون خانواده جست‌وجو کرد (۱). تولد و حضور کودک دارای اختلال در هر خانواده‌ای می‌تواند رویداد نامطلوب و چالشی تلقی شود که موجب تغییراتی اساسی در نظام خانواده خواهد شد و خانواده را به‌طور منفی و مثبت تحت‌تأثیر قرار می‌دهد (۲). در میان اختلال‌های رشد مربوط به کودکان، اختلال طیف درخودمانده[1]، مجموعه‌ای از ناتوانی‌های تحولی و عصب‌شناختی است که قبل از سه‌سالگی آشکار می‌شود. این اختلال از طریق آسیب در تعامل اجتماعی و آسیب ارتباطی و رفتارهای کلیشه‌ای و محدود مشخص می‌شود(۳). کودکان دارای این اختلال گروهی از کودکان استثنائی هستند که با ویژگی‌ها و آسیب‌های شدید و نافذ در تفکر، رفتار، احساس، زبان و همچنین نقص در توانایی‌های ارتباطی و مهارت‌های بازی و تقلیدکردن شناخته می‌شوند (۴،۵). ویژگی‌های این اختلال و همچنین گاهی تشخیص دیرهنگام و دشوار، بروز علائم پیشرفت از یک‌دورهٔ طبیعی و نرمال رشد کودک، فقدان درمان قطعی و مؤثر و پیش‌آگهی نه چندان مطلوب، ازجمله عواملی هستند که خانواده را تحت‌تأثیر قرار داده و سبب فشار روانی شدید بر خانواده و والدین کودک و به‌خصوص مادران می‌شود (۶،۷). به‌طورکلی می‌توان این‌گونه گفت که حضور کودک مبتلا به اختلال‌های طیف درخودماندگی در خانواده، به‌دلایل گوناگون ازجمله وجود ضعف شدید در روابط اجتماعی (۸) و نقص در درک هیجان‌ها (۹) و وجود طیف متنوعی از ناهنجاری‌ها و نارسایی‌های زبانی و ارتباطی و رفتاری می‌تواند فشارهای روانی زیادی را بر پدرومادر و خواهران و برادران تحمیل کند (۱۰). همان‌طورکه اشاره شد بررسی‌های اخیر نشان دادند تولد کودکی بااختلال درخودماندگی می‌تواند ساختار و انسجام خانواده را برهم زده و در نقش‌های اعضای خانواده، به‌ویژه نقش‌های والدین، تعارض ایجاد کند. این تعارض‌ها ممکن است سلامت روان و رضایت زناشویی والدین را با مشکل روبه‌رو سازد (۱۱). نارضایتی زناشویی اثرات منفی بسیار گسترده‌ای بر سلامت جسمی و روان‌شناختی افراد دارد که از آن جمله می‌توان افزایش منفی واکنش‌پذیری فیزیولوژیکی و اختلال در کارکرد سیستم ایمنی بدن و الگوهای مخرب و شدید تعارض‌های زناشویی اشاره کرد (۱۲). پژوهش‌های اخیر نشان داده است نارضایتی زناشویی به‌طوراجتناب‌ناپذیری نحوهٔ تعامل والدین با فرزندان یا همان سبک‌های فرزندپروری را متأثر می‌سازد (۱۳). سبک‌های فرزندپروری به مجموعهٔ نگرش‌ها و اعمال و اظهارات غیرکلامی و کلامی والدین در موقعیت‌های مختلف تعامل‌های والد ـ کودک اشاره می‌کند (۱۴). در دهه‌های اخیر، تحقیقات بسیاری دربارهٔ اثرات سبک فرزندپروری والدین بر رشد کودک انجام گرفته است (۱۵). صاحب‌نظران روان‌شناسی باوجود اختلاف‌نظر در بسیاری از حیطه‌ها، درزمینهٔ اهمیت نقش خانواده در فرایند تحول اتفاق‌نظر دارند. این امر منعکس‌کنندهٔ تأثیر بارز خانواده بر فرایند تحول است (۱۶). تجربهٔ روابطی ایمن و پایدار با والدین و پرورش در فضایی آرام و منظم لازم برای بهزیستی روانی و جامعه‌پذیری کودک (۱۷) و تحولش متأثّر از نگرش‌ها و نوع روابط و میزان رضایت زناشویی والدین است (۱۸)؛ بنابراین توجه به اثرات حضور کودک دارای درخودماندگی بر رضایت زناشویی والدین و همچنین تأثیرات رضایت زناشویی والدین بر سبک‌های فرزندپروری، حائز اهمیت است. باتوجه به اهمیت خانواده و عوامل مرتبط با آن ازجمله ویژگی‌های والدین که نقشی مؤثر بر ارتقای کیفیت زندگی خود و کودکانشان دارند، هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی رضامندی زوجیت براساس سبک‌های فرزندپروری در والدین دارای کودک درخودمانده و والدین کودک عادی بود. پژوهش حاضر به‌دنبال آن است که نقش سبک‌های فرزندپروری را به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده، بر رضامندی زوجیت دو گروه والدین بررسی کند.

۲ روش بررسی

پژوهش حاضر یک مطالعهٔ تحلیلی از نوع مقطعی بود. جامعهٔ نمونهٔ پژوهش حاضر را تمامی والدین کودکانی بااختلال طیف درخودمانده تشکیل دادند که فرزندشان را در سال تحصیلی ۹۶ـ۱۳۹۵ در مراکز آموزشی و توان‌بخشی بشارت و حس پنهان شهر کرمانشاه به‌کمک روان‌پزشکان و روان‌شناسان بالینی آن مراکز به‌عنوان کودک درخودمانده شناخته بودند. پژوهشگران برمبنای ضوابط پنجمین مجموعهٔ بازنگری‌شدهٔ راهنمای تشخیصی و آماری (۳) در چارچوب مصاحبه‌ای بالینی این کودکان را ارزیابی کرده و تشخیص اختلالات درخودماندگی محرز شد. برای مقایسه با والدین این گروه از کودکان، والدین کودکان عادی مشغول به‌تحصیل در مقطع ابتدایی مدارس شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ درنظر گرفته شدند.

از تعداد ۴۰ دانش‌آموز طیف درخودمانده در مراکز آموزشی و توان‌بخشی بشارت ۳۶ والد آن‌ها در پژوهش شرکت کردند و ۴ والد کودک طیف درخودمانده مایل به شرکت در پژوهش نبودند. در مرکز حس پنهان از تعداد ۱۷ والد کودک طیف درخودمانده ۱۴ والد حاضر به شرکت در پژوهش شدند و ۳ والد دیگر از شرکت در پژوهش امتناع کردند باتوجه به اینکه در این شهر فقط دو مرکز آموزش کودکان طیف درخودمانده وجود داشت و تعداد افراد آن کم بود؛ بنابراین همهٔ والدین تحت آزمون قرار گرفتند. این تعداد۵۰ والد (۵۰ مادر و ۵۰ پدر) را شامل شد. همچنین برای جامعهٔ نمونهٔ کودکان عادی مشغول به تحصیل در دبستان‌های شهر کرمانشاه، بااستفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای ۵۰ والد (۵۰ مادر و ۵۰ پدر) کودک عادی انتخاب شدند درکل حجم نمونهٔ شرکت‌کنندگان در پژوهش ۲۰۰ نفر بود.

ابزارهای ذیل در این مطالعه به‌کار گرفته شدند.

۱. مقیاس رضامندی زوجیت افروز (AMSS)[2]: ابزار استفاده‌شده در این پژوهش، مقیاس رضامندی زوجیت افروز، فرم ۱۱۰سؤالی است. این مقیاس را افروز و همکاران (۱۳۹۰)، جهت ارزیابی میزان رضایت همسران برای فرهنگ جامعهٔ ایرانی، طراحی و هنجاریابی کردند. هرگویهٔ این مقیاس باتوجه به‌مرور پیشینهٔ نظری و پژوهشی و سال‌ها تجربهٔ بالینی و مشاوره درزمینهٔ رضامندی زناشویی و ازدواج و خانواده

[1]. Autism

[2]. Afrooz Marital Satisfaction Scale

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.31.6]

تنظیم شده است. این ابزار ده خرده‌مقیاس دارد: مطلوب‌اندیشی همسران، رضایت زناشویی، رفتارهای شخصی، رفتارهای ارتباطی و اجتماعی، روش حل مسئله، امور مالی و فعالیت‌های اقتصادی، احساس و رفتار مذهبی، روش فرزندپروری، اوقات‌فراغت و تعامل احساسی. در هر گویه، محتوایی مربوط به رضامندی زوجیت ارائه شده است. از آزمودنی خواسته می‌شود تا در قالب طیف لیکرت چهارگزینه‌ای (کاملاً مخالف ۱، مخالف ۲، موافق ۳، کاملاً موافق ۴) دربارهٔ رضامندی زوجیت پاسخ دهد. قابلیت اعتماد کل مقیاس رضامندی زوجیت افروز به‌شیوهٔ آلفای کرونباخ محاسبه شد که معادل ۰/۹۵ نشان‌دهندهٔ قابلیت اعتماد کل مقیاس است. روایی هم‌زمان نمرات زوجین در این مقیاس با نمرات آن‌ها در پرسشنامهٔ «رضامندی زناشویی انریچ» معنادار بوده است. مقیاس ایجادشده، براساس رویکرد ازدواج سالم و رویکرد شناختی‌اجتماعی و تجارب بالینی درزمینهٔ رضامندی زوجیت در بستر فرهنگ اسلامی‌ایرانی ساخته شده و برای موقعیت‌های پژوهشی و بالینی مناسب است (۱۹).

۲. پرسشنامهٔ الگوی ارتباط والد ـ فرزند (PCRPI)[1]: این پرسشنامه را باقری (۱۳۹۱) طراحی کرد و براساس مدل ایرانی‌اسلامی جهت بررسی الگوهای نفوذ و سبک فرزندپروری ساخته شد. پرسشنامهٔ الگوی ارتباط والد ـ فرزند پرسشنامه‌ای بومی است. این پرسشنامه ۴۸ سؤال دارد و هشت خرده‌مقیاس را می‌سنجد که عبارت‌است‌از انعطاف‌ناپذیری، تزلزل/ تشتت، کنترل/محدویت، نازپروردگی، رسمیت، درهم‌تنیدگی، مقبول‌بودن مشروط و رهایی. این ابزار الگوی حاکم بر روابط والدین و فرزندان را در سه الگوی اصلی امنیت‌مدار و تعالی و آزادی‌مدار می‌سنجد. پدرومادر به‌طور مجزا به آن پاسخ می‌دهند که این ترتیب الگوی احساس‌شدهٔ فرزندانشان درقبال آنان را به‌طور جداگانه بررسی می‌کند. ویژگی‌های این پرسشنامه را باقری و همکاران (۲۰) تهیه کردند. پایایی این آزمون در پژوهش براتی (۲۱) در تهران روی ۱۲۰ والدین انجام شد و نمرهٔ کل و همچنین نمرهٔ جداگانه برای هر هشت خرده‌مقیاس به‌کمک ضریب آلفا کرونباخ گزارش‌شد. آلفای کرونباخ، بررسی پایایی مؤلفه‌های انعطاف‌ناپذیری، تزلزل/تشتت، کنترل/ محدودیت، نازپروردگی، رسمیت، درهم‌تنیدگی، مقبول‌بودن مشروط و رهایی، در پدران به‌ترتیب ۰/۶۸، ۰/۵۶، ۰/۷۸، ۰/۶۴، ۰/۷۴، ۰/۸۲، ۰/۵۹، ۰/۶۲ و در مادران به ترتیب ۰/۷۷، ۰/۵۹، ۰/۶۸، ۰/۷۵، ۰/۷۸، ۰/۷۸، ۰/۶۸، ۰/۶۱ به‌دست آمد.

۳ یافته‌ها

در جدول ۱ شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکندگی متغیرهای پژوهش برای والدین کودکان عادی و کودکان طیف درخودمانده ارائه شده است. به‌منظور بررسی سهم پیش‌بین گروه و خرده‌مقیاس‌های سبک فرزندپروری در پیش‌بینی رضامندی زوجیت و همچنین ترسیم مدل بهینه رضامندی زوجیت از تحلیل رگرسیون به‌شیوهٔ گام‌به‌گام استفاده شده است.

جدول ۱. شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکندگی متغیرهای پژوهش برای والدین کودکان عادی و کودکان طیف درخودمانده (n=۱۰۰)

		والدین دارای کودک عادی		والدین دارای کودک درخودمانده		
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	مقدار p
مقیاس‌های رضامندی زوجیت	مطلوب‌اندیشی	۳۶/۷۲	۵/۹۷	۲۸/۹۱	۷/۰۶	<۰/۰۰۱
	رضایت زناشویی	۳۲/۸۲	۵/۶۳	۲۶/۲۳	۶/۸۹	<۰/۰۰۱
	رفتارهای شخصی	۱۶/۷۸	۱۰/۱۶	۵۱/۹۴	۱۱/۰۵	<۰/۰۰۱
	رفتارهای ارتباطی و اجتماعی	۳۶/۱۳	۶/۱۶	۲۹/۲۰	۶/۶۸	<۰/۰۰۱
	روش حل مسئله	۲۵/۸۵	۴/۱۸	۲۱/۱۲	۴/۴۹	<۰/۰۰۱
	امورمالی و اقتصادی	۲۹/۸۴	۴/۵۵	۲۵/۲۲	۵/۵۱	<۰/۰۰۱
	احساس و رفتار مذهبی	۲۶/۴۳	۴/۲۵	۲۱/۸۲	۴/۹۳	<۰/۰۰۱
	روش فرزندپروری	۲۶/۷۱	۴/۸۳	۲۱/۴۸	۵/۳۳	<۰/۰۰۱
	اوقات‌فراغت	۴۴/۵۷	۷/۹۸	۳۶/۱۹	۸/۲۶	<۰/۰۰۱
	تعامل احساسی	۳۲/۷۰	۵/۳۸	۲۶/۹۶	۶/۰۱	<۰/۰۰۱
سبک فرزند پروری	انعطاف‌ناپذیری	۱۶/۲۵	۴/۲۶	۱۷/۷۱	۴/۷۴	۰/۰۱۸
	تزلزل/تشتت	۱۵/۳۲	۴/۱۶	۱۷/۲۳	۴/۲۶	۰/۰۰۲
	کنترل/محدودیت	۱۶/۰۸	۴/۲۵	۱۸/۱۲	۴/۲۳	۰/۰۰۱
	نازپروردگی	۱۸/۱۶	۳/۴۵	۱۸/۷۵	۴/۴۷	۰/۱۴۶
	رسمیت	۱۴/۴۷	۳/۵۲	۱۷/۰۱	۴/۸۲	<۰/۰۰۱
	درهم تنیدگی	۱۳/۲۱	۴/۱۷	۱۶/۳۰	۵/۰۷	<۰/۰۰۱
	مقبول‌بودن مشروط	۱۲/۹۸	۳/۵۰	۱۷/۰۹	۴/۸۲	<۰/۰۰۱
	رهایی	۱۶/۴۱	۲/۹۶	۱۸/۴۹	۴/۵۱	۰/۰۱۱

[1]. parent-child relation pattern Inventory

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.31.6]

باتوجه جدول ۱ نمرهٔ همهٔ خرده‌مقیاس‌های رضامندی زوجیت در گروه والدین دارای کودک درخودمانده کمتر از میانگین همین نمره در والدین کودک عادی است ($p<۰/۰۰۱$). در خصوص خرده‌مقیاس‌های سبک فرزندپروری مشاهده می‌شود که به‌جز خرده‌مقیاس نازپروردگی نمرهٔ سایر خرده‌مقیاس‌ها در گروه والدین دارای کودک درخودمانده به‌طور معناداری بیشتر از والدین دارای کودک عادی است($p<۰/۰۵$).

جدول ۲. نتایج آنالیز رگرسیون در پیش‌بینی رضایت‌مندی زوجیت براساس خرده‌مقیاس‌های سبک فرزندپروری

مدل	متغیر پیش‌بین	b	خطای‌استاندارد	β	T	مقدار p	R^2	R
۱	مقدار ثابت	۴۱۸/۲۹	۱۱/۰۳		۳۷/۹۳	<۰/۰۰۱	۰/۰۵۵	۰/۰۲
	گروه	ـ۶۴/۷۳	۶/۹۷	ـ۰/۵۵	ـ۹/۲۸	<۰/۰۰۱		
۲	مقدار ثابت	۲۶۴/۳۶	۱۲/۱۴		۳۸/۲۳	<۰/۰۰۱	۰/۶۶	۰/۴۳
	گروه	ـ۵۰/۶۴	۶/۶۶	ـ۰/۴۳	ـ۷/۶۰	<۰/۰۰۱		
	درهم‌تنیدگی	ـ۴/۵۵	۰/۶۸	ـ۰/۳۸	ـ۶/۶۶	<۰/۰۰۱		
۳	مقدار ثابت	۴۵۶/۴۰	۱۶/۸۳		۲۷/۱۱	<۰/۰۰۱	۰/۷۴	۰/۵۳
	گروه	ـ۳۸/۱۵	۶/۵۳	ـ۰/۳۲	ـ۵/۸۴	<۰/۰۰۱		
	درهم‌تنیدگی	ـ۳/۲۵	۰/۶۶	ـ۰/۲۶	ـ۴/۹۳	<۰/۰۰۱		
	انعطاف‌ناپذیری	ـ۲/۸۶	۰/۶۸	ـ۰/۲۱	ـ۴/۲۳	<۰/۰۰۱		

جهت انجام آنالیز رگرسیون نمرهٔ کل خرده‌مقیاس‌های رضامندی زوجیت با یکدیگر جمع شده و به‌عنوان متغیر وابسته در مدل منظور شد. باتوجه به جدول ۲، ضریب بتا (شیب رگرسیون استانداردشده) در مدل اول برای گروه ۰/۵۵ـ است. ازآنجاکه کد ۱ برای والدین کودکان عادی و کد ۲ برای والدین کودکان طیف درخودمانده در نظر گرفته شد، ضریب منفی نشان‌دهندهٔ نمرات بیشتر رضامندی زوجیت در گروه والدین کودکان عادی است. در مدل نهایی ضرایب بتای گروه (۰/۳۲ـ) و درهم‌تنیدگی (۰/۲۶ـ) و انعطاف‌ناپذیری (۰/۲۱ـ) معنادار بود ($p<۰/۰۰۱$). به‌این‌ترتیب درهم‌تنیدگی و انعطاف‌ناپذیری پیش‌بینی‌کننده برای رضامندی زوجیت بودند. دیگر مؤلفه‌های فرزندپروری، نتوانستند در پیش‌بینی رضامندی زوجیت نقشی داشته باشند. ضریب تعیین R^2 در جدول ۲ مشخص می‌کند با ورود متغیر درهم‌تنیدگی به مدل R^2، ۰/۱۳ افزایش یافته است. به‌علاوه در مدل سوم با ورود متغیر انعطاف‌ناپذیری به مدل باعث افزایش ۰/۱۰ ضریب تعیین شده است؛ بنابراین در مدل نهایی با حضور سه متغیر مذکور ۰/۵۳ از واریانس کل رضامندی زوجیت تبیین شده است.

۴ بحث

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی رضامندی زوجیت براساس سبک فرزندپروری، در بین والدین کودکان طیف درخودمانده و عادی انجام گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد تفاوت گروهی (والدین کودکان عادی و والدین کودکان طیف درخودمانده) به‌تنهایی ۳۰درصد از واریانس رضامندی زوجیت را تبیین می‌کند. به این معنا که رضامندی زوجیت در گروه والدین کودکان عادی بیشتر است. پژوهش‌های زیادی بیان کردند والدین دارای کودک بااختلال درخودماندگی به‌دلیل مشکلات و تعارض‌هایی که کودک با تولد خود به درون خانواده می‌آورد، دارای رضامندی زوجیت کمتری درمقایسه با والدین با کودک عادی هستند. نتیجهٔ پژوهش حاضر با نتایج پژوهش سیوبرگ (۲۲) و لاو (۲۳) همسوست. در تحقیقی همسو با نتایج پژوهش حاضر، به‌پژوه. بیان کرد رضایت زناشویی والدین دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی درمقایسه با والدین دانش‌آموزان عادی به‌طور معناداری کمتر است. نتایج این پژوهش همچنین مشخص کرد کم‌توانی ذهنی فرزند بر ابعاد مختلف رضایت زناشویی شامل حل تعارض، جهت‌گیری مذهبی، تحریف آرمانی، رضایت زناشویی، فرزندان و فرزندپروری، ارتباط، مدیریت مالی، رابطهٔ جنسی و نقش‌های مساوات‌طلبی تأثیر معنادار دارد (۲۴). در همین راستا و همسو با نتایج پژوهش حاضر، در تحقیقی ینامی (۲۶)، نشان داد میزان فشار روانی در بین والدین این کودکان زیاد و رضایت زناشویی در آن‌ها نیز کم است؛ اما مغایر با نتایج پژوهش حاضر آلتایر و کلوگ (۲۵) گزارش کردند اغلب افراد گروه بررسی‌شده سطح رضایت‌مندی مناسبی از زندگی زناشویی خود داشتند و عملکردهای خانوادگی آن‌ها نیز در سطح مطلوب و مناسبی بود؛ بنابراین با انجام پژوهش‌های مناسب و راهبردی و شناسایی موقعیت و محدودیت‌های زندگی این خانواده‌ها می‌توان در تغییر نگرش جامعه و ارتقای کیفیت زندگی آنان نقش بسیار مهمی ایفا کرد. همچنین با اجرای اینگونه پژوهش‌ها و اطلاع‌رسانی مناسب و افزایش آگاهی عموم مردم از علل و شرایط بروز آسیب‌های جسمی و ذهنی و حسی‌حرکتی، می‌توان نقش بسیار مهمی در پیشگیری از معلولیت‌ها در جامعه داشت. در دنیای امروز، گسترهٔ دانش انسان در قلمرو علوم زیستی و محیطی، زمینهٔ پیشگیری از غالب شرایط معلولیت را فراهم ساخته است. مشاوره‌های قبل و بعد از ازدواج و دوران بارداری و فرزندآوری و خدمات مداخله‌ای متناسب روان‌شناختی، می‌تواند از بسیاری از معلولیت‌ها پیشگیری کرده یا آن‌ها را کاهش دهد؛ بنابراین شایسته است همهٔ نهادها و مسئولان مربوط، به امر پیشگیری از آسیب‌ها توجه ویژه‌ای داشته باشند.

باتوجه به اینکه پژوهش در میان والدین دارای فرزند درخودمانده و فرزند عادی در شهر کرمانشاه اجرا شد، تعمیم آن به سایر نمونه‌های دیگر بایستی با احتیاط صورت گیرد. به‌منظور ارتقادادن به رضامندی زوجیت پیشنهاد

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.31.6]

می‌شود با شناسایی عوامل مؤثر در سازگاری و رضامندی زوجیت والدین کودکان دارای اختلال طیف درخودمانده و آموزش آن‌ها از طریق رسانه‌های گروهی اقدام شود.

۵ نتیجه‌گیری

به‌طورکلی باتوجه به یافته‌های پژوهش حاضر و دیگر شواهد تجربی می‌توان استنباط کرد که فرآیند فرزندپروری و رضامندی زوجیت در والدین دارای کودک بااختلال طیف درخودمانده با والدین کودک عادی در برخی از مؤلفه‌های آن با هم متفاوت هستند. درمجموع می‌توان ذکر کرد وجود کودک بااختلال طیف درخودمانده مشکلات و مسائلی مانند تحمل هزینه‌های سنگین زندگی، کاهش زمان استراحت و زمان اوقات‌فراغت، ایجاد محدودیت‌های اجتماعی و بروز ناسازگاری رفتاری در سایر افراد خانواده و دشواری در تصمیم‌گیری می‌شود؛ بنابراین میزان رضامندی زوجیت در بین والدین کودک عادی درمقایسه با کودک اختلال طیف درخودمانده بیشتر است؛ درنتیجه سبک‌های فرزندپروری می‌تواند در پیش‌بینی رضامندی زوجیت مؤثر باشد.

٦ تشکر و قدردانی

از تمامی عزیزانی که ما را در انجام این پژوهش یاری رساندند به‌خصوص والدین کودکان مشارکت‌کننده در تحقیق و مسئولان مدارس، تشکر و قدردانی می‌شود.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.31.6]

References

1. Afrooz GhA. Psychology and wife magnificent. Fourth Edition. Tehran University Press; 2012. [In Persian]
2. Lin LY. Factors associated with caregiving burden and maternal pessimism in mothers of adolescents with an autism spectrum disorder in Taiwan. Occupational therapy international. 2011; 18(2): 96-105. doi:10.1002/oti.305
3. Association AP, others. Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5®). American Psychiatric Pub; 2013.
4. Schmidt JD, Drasgow E, Halle JW, Martin CA, Bliss SA. Discrete-trial functional analysis and functional communication training with three individuals with autism and severe problem behavior. Journal of Positive Behavior Interventions. 2014;16(1):44-55. doi:10.1177/1098300712470519
5. Baribeau DA, Anagnostou E. Social communication is an emerging target for pharmacotherapy in autism spectrum disorder–a review of the literature on potential agents. Journal of the Canadian Academy of Child and Adolescent Psychiatry. 2014;23(1):20-30.
6. Gebauer L, Foster NE, Vuust P, Hyde KL. Is there a bit of autism in all of us? Autism spectrum traits are related to cortical thickness differences in both autism and typical development. Research in Autism Spectrum Disorders. 2015;13:8-14. doi:10.1016/j.rasd.2014.12.013
7. McCarthy J, Underwood L, Tsakanikos E, Craig T, Howlin P, Bouras N. EPA-0297–Predictors of challenging behaviour among mental health service users with intellectual disability and autism spectrum disorders. European Psychiatry. 2014;29:1-1. doi:10.1016/S0924-9338(14)77741-7
8. Beh-Pajooh A, Ahmadi A, Shokoohi-Yekta M, Asgary A. The effect of social stories on reduction of challenging behaviours in autistic children. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2011;15:351-5. doi:10.1016/j.sbspro.2011.03.100
9. Matson JL, Kozlowski AM. The increasing prevalence of autism spectrum disorders. Research in Autism Spectrum Disorders. 2011;5(1):418-25 doi:10.1016/j.rasd.2010.06.004.
10. Rafiee T. Autism: evaluation and treatment. Tehran:Danzheh Press; 2016.
11. Farran EK, Branson A, King BJ. Visual search for basic emotional expressions in autism; impaired processing of anger, fear and sadness, but a typical happy face advantage. Research in Autism Spectrum Disorders. 2011;5(1):455-62. doi:10.1016/j.rasd.2010.06.009
12. Schieve LA, Blumberg SJ, Rice C, Visser SN, Boyle C. The relationship between autism and parenting stress. Pediatrics. 2007;119(Supplement 1):S114-21. doi:10.1542/peds.2006-2089Q
13. Leonard HC, Bedford R, Pickles A, Hill EL, BASIS Team. Predicting the rate of language development from early motor skills in at-risk infants who develop autism spectrum disorder. Research in Autism Spectrum Disorders. 2015;13:15-24. doi:10.1016/j.rasd.2014.12.012
14. Turner A. M. Cl. Sc (SLP) Candidate University of Western Ontario: School of Communication Sciences and Disorders This critical review examines the effectiveness of peer-mediated video-modeling (VM) as a social skills intervention for children with autism spectrum disorder (ASD). Study designs include single-subject multiple baseline, single. 2010.
15. Slicker EK, Picklesimer BK, Guzak AK, Fuller DK. The relationship of parenting style to older adolescent life-skills development in the United States. Young. 2005;13(3):227-45. doi:10.1177/1103308805054211
16. Fayyaz R, Sarmast Z, Ameri F, Besharat MA. Moderating Effect of Introversion and Extroversion on the Relationship between Parenting Styles and Ego Strength. Life. 2016;6(3):44-51.
17. Aslan S. The analysis of relationship between school bullying, perceived parenting styles and self-esteem in adolescents. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2011;30:1798-800. doi:10.1016/j.sbspro.2011.10.346
18. Vandeleur CL, Perrez M, Schoebi D. Associations between measures of emotion and familial dynamics in normative families with adolescents. Swiss journal of psychology. 2007;66(1):5-16. doi:10.1024/1421-0185.66.1.5.
19. Afrooz GhA, Ghodrati M. Developing and normalization of Afrooz Marital Satisfaction Scale (AMSS) (short – form). Journal of Psychology and Education, Tehran University.2011; 41: 1-9. [Persian]
20. Bagheri F, Ghaffari Jafarzadgan F. A study of psychometric characteristics and the theoretical model of parent child relation pattern questionnaire among 15-30 year old individuals in Tehran. Educational measurement. 2013;3(12): 41-70. [In Persian]http://jem.atu.ac.ir/article_5661_en.html
21. Brati M. Compare resiliency and alexithymia in the pattern of parent-child relationships excellence and excellence. [Thesis for MSc. inPsychology and Education of Exceptional Children]. Tehran, Iran. [Islamic Azad University, Science and Research Branch of Tehran; 2014.
22. Sivberg B. Coping strategies and parental attitudes, a comparison of parents with children with autistic spectrum disorders and parents with non-autistic children. International Journal of Circumpolar Health. 2002;61(sup2):36-50.doi:10.3402/ijch.v61i0.17501

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.31.6]

23. Lau WY, Peterson CC, Attwood T, Garnett MS, Kelly AB. Parents on the autism continuum: Links with parenting efficacy. Research in Autism Spectrum Disorders. 2016;26:57-64. doi:10.1016/j.rasd.2016.02.007
24. Behpajoh A, Ramazani F. Barrasi rezayat-e zanashooie valedein koodakan kam tavan-e zehni va koodakan adi [Parental Satisfaction Survey of Parents with Mental Disabilities and Parents of Normal Children]. Journal of Humanities and Social Sciences, Shiraz. 2005; 45: 81-72. [Persian]
25. Altiere MJ, von Kluge S. Family functioning and coping behaviors in parents of children with autism. Journal of child and Family Studies. 2009;18(1):83.
26. Nami MS. Comparison of stress, marital satisfaction and perceived social support for parents of children slow-paced and normal children in Golestan province. [Thesis for MSc. inPsychology and Education of Exceptional Children]. Tehran, Iran. Tehran University;2011. [In Persian]

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.31.6]